

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobců: a) I. Š., b) M., spol. s r. o., a c) Odborový svaz K.,** Základní organizace M., spol. s r. o., všichni zastoupeni JUDr. Zdeňkem Koudelkou, Ph.D., advokátem, se sídlem Pellicova 2c, Brno, proti **žalovanému: Krajský úřad Pardubického kraje,** se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, **za účasti zúčastněných osob: 1) Ing. Z. K., a 2) K. K.,** v řízení o kasační stížnosti žalobců ad a) až c) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 30 Ca 107/2002 – 114 ze dne 3. 4. 2003,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobci se žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové domáhali přezkoumání zákonnosti rozhodnutí Okresního úřadu Svitavy ze dne 25. 5. 2001, č. j. RRR – 267/2001 – Bo, kterým bylo rozhodnuto o jejich odvoláních proti rozhodnutí Městského úřadu v Poličce ze dne 15. 2. 2001, č. j. 1001 – 2/2000/k, ve věci zřízení věcného břemene za účelem vytvoření podmínek pro nezbytný přístup k parcelám č. 4545/72 s rozestavěnou stavbou rodinného domu č. p. 943, č. 4545/73 a stavební parcele č. 2969 se stavbou rodinného domu č. p. 944, vše v katastrálním území P. Věcné břemeno spočívá v omezení vlastnického práva prvního žalobce k pozemku parc. č. 6413 v k. ú. P. tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí o vyvlastnění.

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl o žalobě rozsudkem ze dne 3. 4. 2003, č. j. 30 Ca 107/2002 – 114, tak, že žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že vyvlastnění bylo

provedeno v souladu s platným územním plánem sídelního útvaru města P., jeho závazných částí, dále s rozhodnutím o umístění stavby rodinných domů a i v souladu s požadavky na připojení staveb na pozemní komunikace ve smyslu § 9 vyhlášky č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu. Krajský soud zdůraznil, že podle schváleného územního plánu je předmětný prostor vymezen výlučně jako plocha pro bytovou výstavbu, takže stávající kovovýrobu v něm je možno provozovat pouze tehdy, pokud nebude narušovat právě tuto funkci a ne naopak. Poukázal pak na to, že pro tyto závěry jsou zcela nerozhodná stanoviska Inspektorátu bezpečnosti práce, neboť ten není orgánem, který by rozhodoval o způsobu veřejně prospěšného využití území, ani není dotčeným orgánem státní správy ve vyvlastňovacím řízení. Jak je totiž patrné z § 112 a násl. zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (dále jen „stavební zákon“), stavební zákon ve vyvlastňovacím řízení vůbec s účastí orgánů státní správy nepočítá, na rozdíl od územního řízení, stavebního řízení, řízení o odstranění stavby atd. Krajský soud závěrem uvedl, že vyvlastnění bylo provedeno ve veřejném zájmu, v souladu s cíly a záměry územního plánování, jež byly prokázány územním plánem sídelního útvaru města P., předmětným územním rozhodnutím pro umístění rodinných domů, že bylo vyvlastněno v nezbytném rozsahu, když došlo pouze k omezení vlastnického práva k části parcely č. 6413 a to za situace, kdy cíle vyvlastnění nebylo možno dosáhnout dohodou ani jiným (právním) způsobem. S ohledem na to dospěl krajský soud k závěru, že vyvlastnění neodporuje článku 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas kasační stížnost, jejímž důvodem jsou a) nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, b) vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty správním orgánem byl porušen zákon, c) zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že soud byl nesprávně obsazen. Stěžovatelé poukázali na skutečnost, že trasa věcného břemene neodpovídá dřívějšímu předpokládanému přístupu při schvalování stavby domu, a to z toho důvodu, že se tehdy počítalo se zbouráním jednoho objektu, který byl v mezidobě prohlášen za kulturní památku a nyní jej zbourat nelze. Jsou toho názoru, že je nutné přihlídnout i ke skutečnosti, že Okresní úřad ve Svitavách dříve svým rozhodnutím z 3. 1. 1997, č. j. RRR – 2/97 – Bo, konstatoval, že rozhodnutím o umístění staveb rodinných domů byl porušen zákon, což bylo uvedeno i před krajským soudem, který se s tím nevypořádal v odůvodnění svého rozsudku. Rovněž se správní úřad, ale ani krajský soud nevypořádaly se skutečností, že zřízením věcného břemene se automaticky podnik M. dostal do protiprávní situace z hlediska předpisů o bezpečnosti práce z důvodu nekontrolovatelného pohybu nezaměstnaných osob v podniku, což bylo konstatováno i příslušným Inspektorátem bezpečnosti práce. Tedy vůči podniku M. bylo dotčeno i ústavní právo na podnikání a vlastnit majetek, neboť rozhodnutím stavebního úřadu se dostal nezaviněně do situace, kdy mu budou ukládány pokuty. Stavební úřad měl tedy řešit dopady vyvlastnění nejen na vlastníka, ale i provozovatele podniku a přihlídnout k tomu i při výši náhrady za vyvlastnění. Z důvodu, že vyvlastnění se netýká jen holého vlastnictví, ale má dopady na provozování podniku M., měl být brán na zřetel na opakované nesouhlasné stanovisko Inspektorátu bezpečnosti práce jako dotčeného orgánu.

Stěžovatelé dále uvedli, že účelu – přístupu ke stavbě žadatele o vyvlastnění lze dosáhnout jinak než přes pozemek prvního stěžovatele, který slouží k výrobě podniku M. Sám první stěžovatel navrhl alternativní přístup z ulice L., který by nerušil provoz podniku M., pro který byl ochotný poskytnout i svůj pozemek, jak plyne ze zápisu jednání z 31. 5. 1995, které proběhlo v rámci řízení stavebního úřadu. Alternativními přístupy se stavební úřad sice zabýval, nechal vypracovat geometrický plán přístupu z ulice L., kdy alternativní řešení není

v kolizi se stavebním zákonem, ale stavební úřad rozhodl nakonec jinak, přičemž alternativní přístup nezohlednil, ani jeho případnou nemožnost nevyvrátil v odůvodnění svého rozhodnutí. Podle stěžovatelů je nezákonné vyvlastnění v okamžiku, kdy správní orgán nevyvrátí možnost jiného řešení, které by omezilo účinky vyvlastnění na vlastníka. Tím, že se správní úřad alternativním přístupem z L. ulice nezabýval ve svém rozhodnutí, postupoval v rozporu se zákonem, a tím, že v odůvodnění neuvedl, proč alternativní přístup nevyužil, je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné. Krajský soud k těmto námitkám nepřihlédl, i když je stěžovatelé v řízení před ním namítali (důvody stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b/ zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelé konečně namítají nesprávné obsazení soudu, kdy v řízení byla nejprve členkou senátu soudkyně Magdalena Ježková a dále dle tvrzení stěžovatele č. 1 Marie Kocourková, jejíž jmenovka byla v označení senátu při předposledním jednání soudu v říjnu 2002, ale na posledním jednání dne 25. 3. 2003 i rozhodování byl účastněn místo ní soudce Jan Rutsch. K dotazu stěžovatele bylo uvedeno, že soudkyně Drahomíra Lukešová přešla na pobočku soudu v Pardubicích. První stěžovatel však namítal nepřítomnost M. Ježkové a M. Kocourkové. Teprve po jednání tento stěžovatel zjistil dle evidence soudců na Ministerstvu spravedlnosti a osobního zjištění na krajském soudu, že soudkyně Ježková i Kocourková nadále působí u krajského soudu přímo v Hradci Králové a nikoliv na pobočce v Pardubicích. Tím došlo ke změně ve složení soudu bez zákonného důvodu a stěžovateli byl uveden důvod nesprávný. Tím byl naplněn důvod kasační stížnosti podle §103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Stěžovatelé kasační stížnost doplnili podáními z 15. 9. 2003 a 7. 6. 2004, v níž rozvádějí důvody uvedené v kasační stížnosti. Žádají, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a jednoznačně stanovil, že Inspektorát bezpečnosti práce je v této věci dotčeným orgánem státní správy, bez jehož jednoznačného souhlasu nelze kladně ve věci rozhodnout, že zřízením věcného břemene nemohou být dotčena práva užívání nebytových prostor, že nelze připustit existenci věcného břemene, jehož obsah směřuje k obehnutí jiných právních norem a že nemůže být dotčeno ústavní právo na podnikání a realizovat užitek z vlastnictví.

Stěžovatelé podali kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (tedy tvrdí nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení), podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (namítají nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu, který se nevypořádal s alternativním přístupem z L. ulice) a podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (namítají zmatečnost řízení před krajským soudem spočívající v tom, že soud byl nesprávně obsazen). Nejvyšší správní soud, který je vázán rozsahem kasační stížnosti (§ 109 odst. 2 s. ř. s.), neshledal kasační stížnost důvodnou.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou, že krajský soud byl nesprávně obsazen, neboť v případě, že by tato námitka byla shledána důvodnou, znamenalo by to bez dalšího zrušení rozsudku krajského soudu. Z obsahu spisu krajského soudu v Hradci Králové vyplývá, že o žalobě stěžovatelů bylo poprvé rozhodnuto rozsudkem krajského soudu z 8.1.2002, č. j. 30 Ca 150/2001 – 64, tak, že žaloba byla zamítnuta. Krajský soud tehdy rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Kavalíra a soudců JUDr. Magdaleny Ježkové a JUDr. Pavlu Kumprechta. Uvedený rozsudek krajského soudu byl pak zrušen nálezem Ústavního soudu se dne 17. 7. 2002, č. j. II. ÚS 145/02 – 72. V důsledku uvedeného zrušení krajský soud znovu o věci jednal a pro složení senátu u krajského soudu byl

rozhodující rozvrh práce na rok 2002. To vyplývá z ustanovení § 42 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), podle něhož v rozvrhu práce soudu se zejména jmenovitě určují soudci tvořící senát, samosoudci, přísedící, asistenti soudců, vyšší soudní úředníci, soudní tajemnice a soudní vykonavatelé, kteří budou působit v jednotlivých soudních odděleních. Podle sdělení JUDr. Jolany Maršíkové, místopředsedkyně Krajského soudu v Hradci Králové pro věci obchodní a správní ze dne 9. 6. 2005 podle rozvrhu práce věc vedenou pod sp. zn. 30 Ca 107/2002 projednával senát pod vedením předsedy JUDr. Karla Kavalíra. Složení senátu se postupně měnilo, přičemž stav od 1. 1. 2002 do 30. 9. 2002 byl takový, že dalšími soudci byli JUDr. Pavel Kumprecht a JUDr. Magdalena Ježková a zastupujícím soudcem byla Mgr. Marie Kocourková; tento stav byl dán rozvrhem práce pro rok 2002. Stav od 1. 10. 2002 do 31. 12. 2002 byl takový, že dalšími soudci v senátě byli JUDr. Pavel Kumprecht a JUDr. Magdalena Ježková a dále pak JUDr. Drahomíra Lukešová. Stav byl dán změnou rozvrhu práce č. 10 vedenou pod Spr. 4483/2002, přičemž důvodem změny bylo jmenování JUDr. Lukešové do funkce soudce k 1. 10. 2002 a s touto soudkyní bylo počítáno pro pobočku Krajského soudu do Pardubic, jejíž činnost byla zahájena k 1. 1. 2003. Pokud tedy senát krajského soudu při jednání dne 24. 10. 2002 jednal ve složení: předseda senátu JUDr. Karel Kavalír a soudci JUDr. Drahomíra Lukešová a JUDr. Pavel Kumprecht, odpovídalo toto složení senátu danému rozvrhu práce. Podle rozvrhu práce pro rok 2003 pak bylo složení senátu 30 Ca následující: předseda senátu JUDr. Karel Kavalír, soudci JUDr. Pavel Kumprecht, JUDr. Jan Rutsch a Mgr. Daniela Kadlečková. Od 1. 1. 2003 zahájila činnost pobočka Krajského soudu v Pardubicích, kam byla od 1. 1. 2003 zařazena soudkyně JUDr. Drahomíra Lukešová. JUDr. Jan Rutsch byl nově jmenovaným soudcem a Mgr. Kadlečková nastoupila ke krajskému soudu na stáž. Rozhodoval-li tedy senát krajského soudu dne 25. 3. 2003, resp. 3. 4. 2003, ve složení předseda senátu JUDr. Karel Kavalír a soudci JUDr. Pavel Kumprecht a JUDr. Jan Rutsch, odpovídalo toto složení senátu danému rozvrhu práce pro rok 2003. V daném případě krajský soud ve věci znovu jednal a rozhodl po zrušení jeho rozsudku z 8. 1. 2002 Ústavním soudem, přičemž složení senátu při jednotlivých jednáních vždy odpovídalo danému rozvrhu práce; důvod, aby senát jednal ve stejném složení jako při rozhodování dne 8. 1. 2002 nebyl dán. K obsazení senátu krajského soudu při jednání dne 24. 10. 2002 místopředsedkyně krajského soudu JUDr. Maršíková sdělila, že pro velký časový odstup nemůže prověřit, v jakém složení skutečně senát zasedal, nicméně má zato, že směrodatným by měl být údaj o obsazení soudu uvedený v protokolu z jednání. Pokud stěžovatel tvrdí, že jmenovka tomuto složení neodpovídala, pak nemůže vyloučit opomenutí zapisovatelky jmenovku z předchozích jednání vyměnit. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že pro posouzení věci je rozhodující složení senátu krajského soudu při vyhlášení rozsudku, které zpochybňováno není, přičemž toto složení odpovídalo danému rozvrhu práce.

Z vyložených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku stěžovatelů, že krajský soud byl nesprávně obsazen.

K námitce stěžovatelů, že přístupu ke stavbě žadatelů o vyvlastnění lze dosáhnout jinak než přes pozemek prvního stěžovatele, a to zejména přístupem z ulice L., lze uvést, že tato námitka nebyla uplatněna v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, a to v tehdejší dvouměsíční zákonné lhůtě běžící od doručení rozhodnutí správního orgánu druhého stupně. Jde tedy o důvod, který stěžovatelé neuplatnili v řízení před krajským soudem, takže v tomto směru není kasační stížnost přípustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Nad rámec pak lze uvést, že pokud první stěžovatel navrhoval přístup z ulice L., který by narušil provoz podniku M., vyplývá z obsahu správního spisu, že tento přístup měl být řešen přes pozemek ve vlastnictví

manželů D., kteří s takovýmto řešením nesouhlasili, a pokud správní orgán jejich pozemek z uvedeného důvodu vyvlastnil, bylo toto rozhodnutí správního orgánu I. stupně v odvolacím řízení zrušeno. Rovněž důvodná není námitka stěžovatelů, že se správní úřad alternativním přístupem z L. ulice nezabýval ve svém rozhodnutí, neboť z rozhodnutí Městského úřadu v Poličce ze dne 15. 2. 2001 vyplývá, že odůvodnění tohoto rozhodnutí obsahuje pasáž, v níž se uvádí, že z právního názoru krajského soudu vyplynulo, že by bylo v rozporu s územním rozhodnutím, pokud by vyvlastnění mělo jít přes jiný pozemek, než nyní navrhovaný pozemek parc. č. 6413 v katastrálním území P. Stavební úřad pak uzavřel, že v řízení bylo prokázáno, že jiným způsobem, než právě uvedeným, není možné ve věci přístupu k pozemkům a stavbám rodinných domků rozhodnout.

Se stěžovateli lze souhlasit v tom, že Okresní úřad ve Svitavách svým rozhodnutím z 3. 1. 1997, č. j. RRR – 2/97 – Bo, konstatoval, že rozhodnutím o umístění staveb rodinných domků byl porušen zákon, stěžovatelé však neuvádějí, jaký význam má toto konstatování okresního úřadu na projednávanou věc, a to za situace, kdy zde existují pravomocná rozhodnutí o povolení stavby rodinných domů. K námitce stěžovatelů, že vůči podniku M. bylo dotčeno ústavní právo na podnikání a vlastnit majetek, neboť rozhodnutím stavebního úřadu se dostal nezaviněně do situace, kdy mu budou ukládány pokuty, Nejvyšší správní soud uvádí, že v důsledku zřízení věcného břemene nebude docházet k pohybu nezaměstnaných osob v podniku, ale pouze se bude jednat o pohyb osob po přístupové cestě, která je využívána rovněž podnikem M.. Pokud se stěžovatelé domáhají toho, aby byl brán zřetel na opakované nesouhlasné stanovisko Inspektorátu bezpečnosti práce jako dotčeného orgánu, lze odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku, v němž bylo vysvětleno, že pro posouzení věci jsou zcela nerozhodná stanoviska Inspektorátu bezpečnosti práce, neboť není orgánem, který by rozhodoval o způsobu veřejně prospěšného využití území, ani není dotčeným orgánem státní správy ve vyvlastňovacím řízení.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s. proti stěžovatelům právo na náhradu nákladů řízení, protože z obsahu spisu nevyplývá, že nějaké náklady uplatnil, bylo rozhodnuto, že se krajskému úřadu Pardubického kraje náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. září 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdlil
předseda senátu